

سید علیخان کبیر

وزیر عالمگیر شاه . وزیر و مؤلف

سید صدر الدین علیخان بن امیر نظام الدین احمد بن محمد -
مصوم بن احمد نظام الدین بن محمد بن ابراهیم بن سلام الله بن عماد الدین
مسعود بن صدر الدین محمد بن امیر غیاث الدین منصور بن امیر صدر
الدین محمد شیرازی دشتکی از احفاد زید بن علی بن الحسین علیه السلام
در سنه ۱۰۵۲ در مدینه طیبه متولد گردیده و در شیراز بتاریخ
۱۱۱۷ هجری وفات نمود

سید علیخان در امور سیاسی و علمی مراحل عمر خویش را طی کرده و
در تمام مدت زندگانی با اشتغال بمشاغل ملکی دقیقه از تالیف و
تصنیف کتب و رسائل عالیه غفلت ننمود

والد سید صدر الدین فرزند خویش را در مکه به تربیت و
تحصیل علوم واگذارده خویشتن به دکن مهاجرت نمود و صبیبه عبدالله
قطبشاه را تزویج کرد میرسید علی خان در سال ۱۰۶۸ هجری
برای ملاقات پدر بحیدرآباد مسافرت نمود اتفاقاً همان موقع ابوالحسن
قطب شاه بر امیر نظام الدین متغیر گردیده مشارالیه را حبس
نمود و جمیع ما یملک وی را مصادره کرد میر سید علیخان از این
پیش آمد متاثر گردیده و به نزد عالمگیر شاه رهسپار شد سلطان مزبور
امارت اوزبک آباد را به سید اعطاء کرد ولی پس از چندی بنا
بخواش میر سید علیخان مومی الیه را به امارت برهان پور منصوب
فرمود میر سید علیخان بعد از مدتی امارت با اجازه عالمگیر
شاه بزیارت بیت الله عزیمت نموده و از آنجا برای تشریف

باعتاب ائمه عراق رهسپار گردید و پس از انجام زیارت بخراسان و اصفهان مسافرت کرد مدت مختصری با شاه سلطان حسین بسر برده و بزودی از رفتار سلطان حسین صفوی رنجیده بطرف شیراز حرکت کرد تا سال ۱۱۱۷ هجری که تاریخ وفات سیداست در مدرسه منصوریه شیراز اقامت نموده بتالیف و تصنیف کتب مفیده اشتغال داشت .

تالیفات میر سید علیخان کبیر بقرار ذیل است

- ۱ - شرح صحیفه کامله سجادیه موسوم بریاض السالکین که بنام شاه سلطان حسین صفوی تالیف نموده و در مقدمه هر یک از ادعیه مائوره دیباجه و خطبه و شرح مفصلی از سید مزبور مسطوراست که نمونه کاملی از تبحر معظم له در اغلب فنون علمی میباشد
- ۲ - طراز اللغة که بطرز اسان العرب تالیف ابن منظور افریقائی ترتیب داده شده است کتاب مزبور با بهترین اسلوبی از ایجاز و اقتصار و شرح و تفسیر تا حرف صاد و فصل قاف (کلمه قصص) تنظیم یافته کتاب لغت مزبور بتمامه در کتابخانه عاطف پاشا در اسلامبول و کتابخانه سلطنتی طهران موجود میباشد و قسمی از آن که تا حرف راء خاتمه میابد در نجف اشرف موجود است از قرار اظهار عدّه از معاصرین فضلاء لغت مزبور در پاریس بطبع رسیده است یک نسخه از طراز اللغة در کتابخانه مدرسه صدر و نسخه دیگر که آنهم ناتمام است در کتابخانه مدرسه ناصری دیده شد
- ۳ - کتاب کلم الطیب در ادعیه (نا تمام) ۴ - کتاب شرح ارشاد در نحو
- ۵ - کتاب شرح کبیر صمدیه ۶ - شرح صغیر صمدیه
- ۷ - رساله مختصر در اغلاط صاحب قاموس

۸ - انوار الربیع در علم بدیع

۹ - سلافه که در مصر طبع شده است

۱۰ - نظم الصدیق والصداقه در آداب صداقت و دوستی

۱۱ - نفثة المصدور

۱۲ درجات الرفیعه فی طبقات الشیعه در دو مجلد جلد اول راجع

بشرح حال ۷۹ نفر از صحابه که از خاندان بنی هاشم بودند جلد دوم در حالات محدثین و مفسرین و علماء طبقه چهارم شیعه مجلد دوم مشتمل بر دو باب است باب اول در شیعه بنی هاشمی و ۳۸ نفر از آنان را ذکر نموده که او لشان سید محمد طبری مرعشی ذکر شده است هر دو مجلد در کتابخانه شیخ علی آل کاشف الغطاء در کاظمین موجود است

۱۳ - کتاب سلوة القریب راجع بمسافرت مؤلف از هند دارای

مطالب علمی ، ادبی ، تاریخی

۱۴ - دیوان شعر سید نه با برادر خویش سید محمد یحیی و

سید حسین بن علی بن شدقم و سید عمادالدین بن برکات و سایر ادباء معاصر مراسله و مکاتبه ادبی نموده است

نسخه از دیوان مزبور در کتابخانه شیخ علی آل کاشف الغطاء

در نجف و نسخه دیگر در بغداد در کتابخانه سید عیسی آل عطار

موجود است

کتابخانه شخصی میر سید علیخان کبیر یکی از کتابخانههای

نفیس عالی اسلامی محسوب میگردد و نسخ نادره در آن موجود

بوده است از آنجمله کتاب فقه الرضا بخط مبارک حضرت ثامن الائمه

علی بن موسی الرضا علیه السلام میباشد که امام علیه السلام کتاب مزبور

را بنا بخواش و تمنای احمد مسکین بن جعفر بن محمد بن زید شهید

جد میر سیدعلیخان تدوین فرموده اند نسخه مزبوره بخط کوفی و در طایف
مکه دیده شده است (جوهر الکلامی)

(مسابقه ادبی)

(جایزه ارمغان)

سه مسئله غامض ادبی برای تشویق ارباب ادب و آزمایش ذوق
و طبع جوانان دانشمند بمعرض افکار گذاشته میشود
هر کس هر سه مسئله را حل کرد دوره سال ششم و هفتم ارمغان
بضمیمه دیوان ابوالفرج و دیوان بابا طاهر و هر کس دو مسئله را
حل کرد دوره هفتم با دو دیوان و هر کس یکی را حل کرد دوره
سال هفتم تنها بنام جایزه ادبی از طرف انجمن ادبی ایران باو داده
خواهد شد. مدت این مسابقه چهار ماه است
و هر سه مسئله مکرر در شماره های ارمغان در ظرف مدت
مزبور طبع می شود تصدیق قضیه با انجمن ادبی ایران است صورت
تصدیق انجمن و عین مقاله برنده جایزه نیز در مجله طبع و بلافاصله جایزه
با ترحیب و تشویق کتبی انجمن برای او ارسال خواهد گردید
جوابها باید بتوسط پست از دور و نزدیک برسد و در جوف
هر پاکت (یکقران) نمبر پست خانه موجود باشد هر گاه چند
نفر مسئله را حل کنند انجمن بر جایزه افزوده و همه را بهره مند
خواهد ساخت

وحید

مسئله اولی -

گوینده و شاعر این معما مطابق آنچه در جنک کهنه رقم
رفته (نصیر) است و احتمال می رود خواجه نصیرالدین طوسی باشد
زیرا نصیر دیگری که اینگونه در ریاضیات دست داشته باشد سراغ نداریم